

**UCHWAŁA NR XXXI/180/26
RADY GMINY ŚWINNA**

z dnia 11 lutego 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnna na lata
2026-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz.1153 z późn.zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz.1214 z późn. zm.)

Rada Gminy Świnna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnna na lata 2026-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do tej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świnna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Świnna

Michał Koziel

Załącznik do uchwały nr XXXI/180/26
Rady Gminy Świnna
z dnia 11 lutego 2026 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY ŚWINNA
NA LATA 2026 - 2030**

ŚWINNA, 2026 R.

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

WSTĘP

	Str.
1. Strategia- informacje ogólne.....	4
2. Definicje podstawowych pojęć.....	6
3. Struktura dokumentu.....	8
4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych.....	9

CZĘŚĆ II

DIAGNOZA

1.Charakterystyka gminy.....	13
2.Demografia.....	16
3. Problemy społeczne występujące na terenie gminy w ocenie GOPS....	18
a/ ubóstwo.....	18
b/ bezrobocie	22
c/ uzależnienia- alkoholizm.....	24
d/ kwestia dziecka i rodziny	27
e/ niepełnosprawność i problem starości	31
4. Analiza SWOT.....	33
5. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	38
6. Wnioski wynikające z diagnozy.....	39

CZĘŚĆ III

ZAŁOŻENIA STRATEGII

1. Misja.....	41
2. Cele strategiczne.....	42
3. Ramy finansowe strategii	49
4. Monitorowanie i wdrażanie strategii.....	50

CZEŚĆ I WSTĘP

1. STRATEGIA –INFORMACJE OGÓLNE

Strategia to zgodnie z definicją przemyślany plan działania w danej dziedzinie. W zależności od tego jaką dziedzinę obejmuje możemy wyróżnić m.in. strategie marketingowe, wojenne, rozwoju przedsiębiorstwa, rozwoju zasobów ludzkich czy też strategie społeczne.

Strategia to podstawowy dokument zarządzania, wyznacza cele długoterminowe przedsiębiorstwa, instytucji, społeczności, odpowiadające kierunkom podejmowanych działań, a także przedstawia zasoby jakie są niezbędne do osiągnięcia założonych celów. Strategia formułuje misję i cele, przez realizację których może zostać ona wypełniona.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r., poz.1214 z późn. zm.) w art. 17 ust 1 pkt. 1. wskazuje, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia, ta zgodnie z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej zawiera w szczególności :

- 1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych , o których mowa w art. 2 ust.1 pkt.1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Podobne dokumenty tworzone są na szczeblu powiatu, województwa i całego kraju, obejmują swym zasięgiem coraz szersze grupy i obszary. Strategie te powinny być do pewnego stopnia spójne ze sobą, formułować zbieżne cele, aby poprzez ich realizację poprawić sytuację społeczeństwa i niwelować skutki występujących problemów społecznych, zapobiegając wykluczeniu społecznemu.

Tworzenie strategii na szczeblu gminnym sprawia, że społeczność lokalna może mieć swój udział w jej realizacji, bo ludzie przejawiają zainteresowanie rozwiązywaniem własnych problemów społecznych. O ile problemy przedstawiane na obszarze kraju czy województwa wydają się być odległe i bezpośrednio nie zagrażające, to przedstawienie ich

w perspektywie lokalnej prowadzi do mobilizacji w podejmowaniu działań prowadzących do ich rozwiązania.

Tworzenie strategii pozwala na zdiagnozowanie sytuacji gminy, określenie dominujących problemów, które wymagają zainteresowania, interwencji i podjęcia działań profilaktycznych, co w istocie rzeczy jest lepsze bo korzystniej jest zapobiegać niż usuwać skutki zaistniałych problemów. Rozwiązywanie problemów społecznych jest zadaniem m.in. instytucji samorządowych, może być realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami o zasięgu powiatowym, wojewódzkim czy też ogólnokrajowym, przy zaangażowaniu społeczności lokalnej. Od 2008 roku na terenie Gminy Świnna realizowana jest gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, prowadzony jest monitoring podejmowanych działań i raz w roku sporządzany pisemny raport z realizacji celów strategii, zebrane w ten sposób dane będą przydatne w tworzeniu nowej strategii, pozwolą ocenić, które cele udało się zrealizować, jakie nowe problemy wystąpiły i jaki obrać kierunek działania na lata kolejne. Ostatnia strategia została przyjęta w 2021 roku uchwałą Rady Gminy i realizowana w latach 2021-2025.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych obejmując w celach różnorodne kwestie społeczne powinna odnosić się do aktów prawnych mających wpływ na rozwiązywanie wymienianych problemów. Spośród tych aktów można wskazać:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Oprócz wskazanych aktów prawnych przy realizacji strategii może być także konieczność odwołania się do innych ustaw i aktów wykonawczych z zakresu służby zdrowia, oświaty czy też budownictwa socjalnego.

2. DEFINICJE PODSTAWOWYCH POJĘĆ

Problemy społeczne to zjawiska zaliczane do tzw. „patologii społecznej”. Pojęcie to określać można w dwóch znaczeniach :

- szerszym – problemem społecznym jest wszystko to, co stanowi przedmiot zainteresowania nauk społecznych,
- węższym – problemy społeczne to także zjawiska występujące w społeczeństwie (lub poszczególnych społecznościach danego społeczeństwa), które są tak ważne, że wywołują określony oddźwięk w świadomości ludzi. To taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniają, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdźwięk między uznanymi wzorami, a aktualnym stanem rzeczy. Do najpowszechniejszych problemów społecznych można zaliczyć: wojny, przemoc, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, bezdomność, problemy demograficzne: starzenie się społeczeństwa, niski wskaźnik urodzeń, uzależnienia (alkoholizm, narkomania, uzależnienie od internetu), choroby cywilizacyjne (cukrzyca, otyłość, nowotwory), problemy ze zdrowiem psychicznym.

Polityka społeczna to przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych, to celowe oddziaływanie zmierzające do poprawy jakości życia szerokich warstw ludności, usuwania społecznych nierówności oraz podnoszenia kultury życia. Jako politykę społeczną określa się także działalność państwa i samorządowych organizacji pozarządowych, których celem jest wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństw ekonomicznie i socjalnie najsłabszych.

Wśród celów polityki społecznej wymienia się :

- bezpieczeństwo socjalne, które powoduje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego np. choroba, starość, bezrobocie,
- poprawa warunków życia- poprawa warunków pracy, mieszkaniowych, poprawa transportu, dostępu do usług zdrowotnych, kulturalnych,
- inwestycje w człowieka- tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia,
- ład społeczny- podstawa stabilizacji życiowej ludzi, wartość spokoju społecznego rośnie wraz z osiągnięciem dobrobytu i stabilizacji politycznej,
- życie rodzinne – powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych, wychowanie przyszłych pokoleń wymaga wsparcia rodzin nie tylko ubogich i nie tylko materialnego ze strony osób i instytucji.

Wartości to termin określający to, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Przedmiotami podlegającymi wartościowaniu w polityce społecznej są najczęściej: poziom

zaspokojenia potrzeb, stosunki społeczne, instytucje społeczne. Polityka społeczna oparta jest na zasadach i wartościach czy też normach społecznych. Wartości mogą być odczuwane i uznawane, te pierwsze wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, natomiast uznawane oparte są na przekonaniu, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne normy działania, które powinny sprzyjać realizacji podstawowego celu jakim jest zaspokojenie potrzeb. Do uznawanych zasad odnoszących się do realizacji polityki społecznej zaliczyć można:

- **zasadę samopomocy** - to rozwój pomocy wzajemnej osób mających podobne problemy życiowe,

- **zasadę przezorności** – oznacza ona, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może wynikać tylko ze świadczeń ze strony społeczeństwa, ale też z odpowiedzialności osoby za własną przyszłość,

- **zasada solidarności społecznej** – jest to podział dóbr materialnych według ustalonych reguł uwzględniających równość szans i uprawnień obywateli,

- **zasada pomocniczości** - to przyjęcie określonego porządku w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy sama nie jest w stanie zaspokoić swych potrzeb,

- **zasada dobra wspólnego** – przejawiana w działaniach publicznych, które biorą pod uwagę korzyści i interesy wszystkich obywateli i zmierzają do poszukiwania kompromisów tam gdzie interesy te są sprzeczne.

Polityka społeczna realizowana jest na różnych poziomach władzy, począwszy od polityki unii europejskiej czy krajowej polityki społecznej, a na lokalnej czyli np. gminnej kończąc. Działania te powinny być spójne i zmierzać do poprawy stopnia zaspokojenia potrzeb ludności.

Występujące w społecznościach problemy społeczne powodują dezintegrację społeczeństw, wykluczenie społeczne osób nimi dotkniętych, utrudniają gromadzenie dóbr i zaspokajanie szeroko pojmowanych potrzeb życiowych, pełnienie ról społecznych i rozwój jednostek.

Lokalna polityka społeczna powinna zmierzać do rozwiązywania kwestii problemów społecznych i podnoszenia poziomu życia wszystkich obywateli ze szczególnym uwzględnieniem jednostek słabych. Formułowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych i określenie w niej celów gminnej polityki społecznej ma zmierzać do efektywnego rozwiązywania wymienionych kwestii.

3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnna składa się z trzech podstawowych części.

Pierwsza z nich jest opisem ogólnych pojęć, do których tworzony dokument się odnosi, zbiorem definicji określających czym jest strategia, a także zawiera przesłanki wynikające z innych dokumentów, z którymi strategia gminna powinna być spójna.

Część druga to etap diagnozy sytuacji gminy Świnna, zawiera opis gminy zarówno pod względem terytorialnym i demograficznym jak i określa podstawowe problemy społeczne gminy. Diagnoza została dokonana na podstawie dokumentacji zgromadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, tzn. m.in. sprawozdań rocznych z realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, oceny zasobów pomocy społecznej, a także dokumentach będących ewaluacją strategii rozwiązywania problemów społecznych przeprowadzaną raz w roku od 2008 roku kiedy to pierwsza strategia została przyjęta uchwałą Rady Gminy Świnna. Duże znaczenie miała także współpraca z instytucjami zajmującymi się poszczególnymi kwestiami, instytucje te były corocznie proszone o wypełnienie ankiet, w których zgromadzono informacje niezbędne do stworzenia części diagnostycznej strategii. Do instytucji tych zaliczymy:

- Urząd Gminy w Świnnej
- Urząd Stanu Cywilnego w Świnnej
- Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu
- Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świnnej
- Szkoły Podstawowe z terenu gminy
- Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Świnna.

W części tej określono mocne i słabe strony gminy Świnna, opisano zasoby, które mogą zostać wykorzystane przy rozwiązywaniu problemów społecznych.

Ostatnia część dokumentu jest sformułowaniem misji oraz celów strategicznych dla gminy, których realizacja ma doprowadzić do rozwiązania problemów społecznych i podniesienia jakości życia społeczności lokalnej. Określa także sposób monitorowania i oceny realizacji strategii.

4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w swych założeniach i celach powinna być spójna z dokumentami tego typu tworzonymi na szerszych poziomach.

Jednym z dokumentów, do którego odnosić powinna się Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju –Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**, która z kolei jest zbieżna z programem Europa 2020 realizowanym na szczeblu europejskim, z pewnością będzie on kontynuowany w latach kolejnych. Dokument ten został przyjęty Uchwałą Rady Ministrów w lutym 2013 roku. Celem głównym przedstawionych w dokumencie tym działań jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej – zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierówności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów. Jako cele strategiczne i kierunki rozwoju wymienia się:

1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.
2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.
3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.
4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.
5. Stworzenie Polski Cyfrowej.
6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.
7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.
8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.
10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej.
11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Kolejny dokument, do którego odnosić powinna się gminna strategia to **Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego**. Przyjęta została w kwietniu 2006 roku i jej realizacja zakładana była na lata 2006-2020 (aktualizowana w 2015 r.). W listopadzie 2020 roku uchwałą Sejmiku Śląskiego przyjęto kolejną strategię na lata 2020-2030. Jako

misję w/w strategii przyjęto sformułowanie: **Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna.**

Cele strategiczne to :

1. Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.
2. Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
3. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
4. Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.
5. Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno -zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.
6. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Najbliższa terytorialnie do realizacji jest **Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Żywieckim na lata 2024-2034.** Misję powiatu żywieckiego określono następująco: Powiat Żywiecki dąży do zapewnienie swoim mieszkańcom wysokiej jakości życia poprzez usprawnienie systemu oferującego profesjonalne i odpowiadające potrzebom wsparcie. Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami służyć mają eliminacji negatywnych zjawisk społecznych i zrównoważonemu rozwojowi całego powiatu.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne określone w strategii powiatu żywieckiego skupiono wokół obszarów priorytetowych tj.:

1. Rodzina,
2. przestępczość , przemoc domowa,
3. wykluczenie społeczne (bezrobocie, ubóstwo, bezdomność ,migracja),
4. niepełnosprawność,,starość,
5. uzależnienia nowe wymiary problemów społecznych, choroby psychiczne.

Jako **cele strategii** wymienia się:

- wzmocnienie systemu wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy,
- wzmocnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie,
- wzmocnienie systemu wsparcia dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością,
- stworzenie i wzmocnienie kompetencji w obszarze zdrowia psychicznego i uzależnień .

W Gminie Świnna opracowana została i przyjęta Uchwałą Rady Gminy w 2024 r. **Strategia Rozwoju Gminy do roku 2030**. Jest ona jednym z narzędzi, jakim posługuje się samorząd w kształtowaniu oraz realizacji lokalnej polityki rozwoju. Cele strategiczne zawarte w tym dokumencie odnoszą się także do działań mających na celu wsparcie rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych, poprawę bezpieczeństwa, ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, wysoką jakość edukacji, wsparcie mieszkańców w rozwoju i nabywaniu nowych umiejętności, rozwój oferty zajęć dla dzieci i młodzieży, oferty kulturalnej GOK, realizacja programów profilaktyki uzależnień i profilaktyki zdrowotnej. Realizacja tych działań jest spójna z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia rozwoju Gminy Świnna zakłada również m.in. poprawę jakości życia mieszkańców poprzez remonty i budowę dróg, chodników, budowę lub rozbudowę obiektów sportowych, remonty i budowę odcinków kanalizacji, pomoc w uzyskiwaniu dofinansowania na termomodernizację budynków, dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, budowę ścieżek rowerowych.

Analizując założenia kolejnych strategii czy to na szczeblu wojewódzkim, powiatowym czy ogólnopolskim zauważyć można, że diagnozowane problemy społeczne i planowane kierunki działania są podobne i mają na celu wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem, poprawę jakości życia obywateli zwłaszcza tych z grup najslabszych, rozwój wsparcia instytucjonalnego skierowanego na rozwiązywanie problemów społecznych.

CZĘŚĆ II   DIAGNOZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Świnna to gmina wiejska położona w województwie śląskim w powiecie żywieckim. Obszar gminy to 39,4 km², Gmina stanowi 3,79 % powierzchni powiatu. Gmina Świnna od zachodu graniczy z miastem Żywiec, od północy graniczy z gminami Gilowice i Ślemień, od wschodu z gminą Jeleśnia, a od południa z gminą Radziechowy-Wieprz .

Siedziba Urzędu Gminy mieści się w Świnnej. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa :

- Świnna
- Pewel Mała
- Pewel Ślemieńska
- Trzebinia
- Rychwałdek
- Przyłęków.

Na terenie Gminy Świnna funkcjonuje obecnie 7 placówek wychowania przedszkolnego, w tym jedna niepubliczna, 6 szkół podstawowych, w tym jedna placówka prowadzona przez fundację tzw. Szkoła Montessori mieszcząca się w Przyłękowie, a także szkoła podstawowa i przedszkole katolickie w Rychwałdku. W 2026 r. planowane jest otwarcie Gminnego Klubu Dziecięcego w Pewli Małej dla dzieci w wieku od 1 do 3 roku życia.

Jak wynika z danych GUS w gminie zarejestrowanych na dzień 31 grudnia 2021 r. było 712 podmiotów gospodarczych, jest to wzrost w stosunku do lat wcześniejszych. Funkcjonują zakłady pracy dające zatrudnienie także mieszkańcom. Funkcjonują zakłady przetwórstwa mięsnego, drewna, ślusarskie i wiele drobnych zakładów rzemieślniczo-usługowych, firmy remontowo-budowlane, placówki handlowe. Sieć handlowa to kilkanaście placówek oferujących różnorodny asortyment od artykułów spożywczych, odzieży po materiały budowlane.

Z zakresu turystyki i wypoczynku wymienić można Hotel Żywiecki mieszczący się w Przyłękowie , ośrodek Czachówka w Pewli Małej oraz ośrodek agroturystyczny Ranczo Adama w Pewli Ślemieńskiej, są także małe gospodarstwa agroturystyczne, w których można wynająć pokoje.

Przez teren Gminy przebiegają liczne szlaki turystyczne:

– w centrum Świnnej rozpoczyna się żółty szlak turystyczny prowadzący na Moczarki nad Przyłękowem oraz na Granicznik ze wspaniałym widokiem na Skrzyczne oraz Babią Górę

– niebieski szlak turystyczny prowadzi z Żywca na Romankę (1 366 m n.p.m.), przebiega on przez zachodnią część Przyłękowa i dolinę Przyłękówki wzdłuż góry Tokarki (688 m n.p.m.) i Pawlackiego Wierchu (734 m n.p.m.), w drodze powrotnej szlak ten biegnie doliną Trzebinki, aż do Żywca, roztaczają się stąd piękne widoki na góry: Grojec (612 m n.p.m.), Skrzyczne, Klimczok i Magurę

– wyruszając z miejscowości Pewel Ślemieńska granicą wsi przez Rychwałdek warto odwiedzić przysiółek Granicznik położony na stokach Łyski, z którego roztacza się panorama na Skrzyczne i Babią Górę, spacerem lub korzystając np. z roweru górskiego można dotrzeć do najwyższych położonych przysiółków – Na Groń (670 m n.p.m.) i Niemiecka (620 m n.p.m.)

– z miejscowości Rychwałdek położonej na stoku Barutki (621 m n.p.m.) można dostać się na jej szczyt, uznawany za najlepszy punkt widokowy w gminie na panoramę Beskidu Małego, Śląskiego i Żywieckiego, polnymi drogami można stąd dotrzeć na szczyt Ostrego Groń (577 m n.p.m.) z widokiem na Beskid Mały z Łamaną Skałą oraz Dolinę Łękawki.

Na terenie gminy w Przyłękowie znajduje się jedno z czterech Sanktuariów Maryjnych Żywiecczyzny, dwa inne stoją w Rajczy, Rychwałdzie i Ślemieniu – wsiach sąsiadujących bezpośrednio z gminą. Jednakże niewątpliwie najciekawszym obiektem sakralnym będącym celem licznych wycieczek i pielgrzymek jest wybudowane w latach 1896 – 1902 Sanktuarium Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Przyłękowie, w 1947 r. dobudowano zakrystię, a w 1949 r. ufundowano dzwony. Główny ołtarz wykonany z drewna przeniesiony został z wsi Łodygowice, w pobliżu znajduje się Grota Matki Bożej Niepokalanego Poczęcia oraz źródło, które wg wierzeń miejscowej ludności ma właściwości zdrowotne.

Inne ciekawe obiekty architektury to:

- Kaplica Leśna – Pewel Mała /las Kiełbasów/
- Kaplica Upadku Chrystusa – Pewel Ślemieńska druga poł. XIX w.
- Stare budownictwo drewniane na terenie miejscowości Rychwałdek, Pewel Ślemieńska, Pewel Mała, Przyłęków.

Obiekty sportowo – rekreacyjne znajdujące się na terenie Gminy Świnna:

- boisko przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym Pewel Mała
- narciarskie trasy zjazdowe - Stok Jastrzębicy – Przyłęków
- hala sportowa – Szkoła Podstawowa w Świnnej
- boisko do gry w Świnnej
- hala sportowa oraz boisko do gry - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pewli Ślemieńskiej
- boisko do gry - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Trzebini
- boiska wielofunkcyjne w Przyłękowie i Rychwałdku
- progi rzeczne – naturalne kąpieliska nad rzeką Koszarawą.

Na terenie gminy organizuje się i prowadzi liczne przedsięwzięcia o charakterze sportowo- rekreacyjnym, kulturalnym i turystyczno-ekologicznym. Na stałe do kalendarza imprez wpisały się między innymi; Bieg Uliczny o Puchar Wójta Gminy Świnna, Pokonkursowa Wystawa Plastyczna konkursu „Na Szczycie” im. M. Krzaka, „Spotkanie z Kulturą i Tradycją”, uroczyste „Rozświetlenie Choinki”, Przegląd Rękodzieła i Twórczości Artystycznej Mieszkańców Gminy Świnna, który zaowocował powstaniem „Stowarzyszenia Sztuki i Rękodzieła Gminy Świnna”. W Gminie działają również zespoły folklorystyczne skupiające dzieci i młodzież z terenu gminy. Są to zespół folklorystyczny „Hajduki” z siedzibą w Pewli Ślemieńskiej oraz „Górolicki od Pewlicki” mający siedzibę w Pewli Małej. Ponadto w Przyłękowie działa grupa śpiewacza „Przyłękowanie”. Większość z tych imprez realizowana jest przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Świnnej. GOK stale współpracuje ze wszystkimi organizacjami społecznymi działającymi w każdej wsi tworzącej gminę Świnna, organizacje te to: prężnie działające Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne. Pod patronatem tych ostatnich działają strażackie orkiestry dęte w Rychwałdku i Pewli Ślemieńskiej. Kolejna orkiestra dęta działa również w Trzebini. W tej ostatniej podobnie jak i w Pewli Ślemieńskiej i Świnnej działalność prowadzą również kluby sportowe. Podejmowane są także działania skierowane do seniorów, m.in. utworzono Klub Seniora w Świnnej , który prowadzi aktywne działania skierowane do osób starszych, ciekawe inicjatywy skierowane do seniorów prowadzone są także w sołectwie Pewel Ślemieńska.

Od lat w gminie Świnna podejmowane są inwestycje w infrastrukturę, remontowane są drogi, mosty, umacniane brzegi rzek, remontowane są placówki należące do gminy m.in. szkoły. Czyste wody to efekt ekologicznej działalności władz gminy. Duża część gospodarstw została podłączona do kanalizacji, co w efekcie przyniosło korzystne zmiany w zasobach wodnych. Kolejne działania pro ekologiczne to wymiana pieców c-o w placówkach oświatowych, na bardziej przyjazne środowisku. Dbalność o środowisko naturalne przejawia się także w planie zagospodarowania przestrzennego, który przewiduje nie tylko infrastrukturę drobno przemysłową, ale również określa tereny rekreacyjno-sportowe i te przeznaczone pod budownictwo letniskowo-pensjonatowe. Na inwestycje pozyskiwane są środki zewnętrzne, a także przeznaczane środki finansowe z budżetu gminy. Gmina współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, pozyskiwane są dofinansowania na działania w ramach ekologii , prowadzony jest punkt mający na celu wsparcie mieszkańców w uzyskaniu dofinansowania na termomodernizację budynków mieszkalnych i wymianę źródeł ciepła.

Gmina Świnna graniczy z następującymi miejscowościami: Jeleśnia, Rychwałd, Gilowice, Mutne, Ślemień, Pewel Wielka, Juszczyzna, a także z miastem Żywiec.

Przez gminę przebiega trasa drogowa prowadząca do przejścia granicznego w Korbielowie. Usytuowanie gminy, dobra komunikacja publiczna sprawiają, że gmina Świnna jest atrakcyjna turystycznie i może być bazą wypadową do wycieczek po okolicy.

W każdym sołectwie mieści się remiza OSP oraz kościół. Parafie także włączają się w działania na rzecz mieszkańców, m.in. organizując wyjazdy letnie dla dzieci, pikniki rodzinne, paczki świąteczne dla potrzebujących.

W zakresie służby zdrowia na terenie gminy działa ośrodek zdrowia zapewniający podstawową opiekę medyczną i pielęgniarską, apteka, gabinet rehabilitacji. Utworzono filię ośrodka zdrowia w Pewli Małej i otwarty został ośrodek w miejscowości Świnna co poprawiło dostęp do opieki zdrowotnej dla mieszkańców sołectw Świnna, Przyłęków oraz części sołectwa Pewel Mała.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa Komisariat Policji w Jeleśni, do pracy na terenie gminy Świnna przydzielono jednego dzielnicowego.

Na terenie Gminy zapewniony jest transport publiczny, realizowane są połączenia komunikacyjne zarówno przez prywatnych przewoźników, a także przez Miejski Zakład Komunikacyjny w Żywcu na podstawie umowy z Gminą Świnna. Połączenia autobusów miejskich realizowane są do miejscowości Świnna, Przyłęków, Trzebinia, Rychwałdek, Pewel Ślemieńska, części miejscowości Pewel Mała. Dodatkowo transport realizują przewoźnicy prywatni, przez miejscowości Świnna oraz Pewel Mała kursy realizują przewoźnicy jadący w kierunku gminy Jeleśnia i Koszarawa. Przez gminę Świnna przebiega także linia kolejowa, na której realizowane są przejazdy w kierunku Krakowa, Zakopanego, Suchoj Beskidzkiej. Obecnie prowadzone są prace modernizacyjne na linii co ma zwiększyć komfort jazdy oraz liczbę realizowanych połączeń.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Pewli Małej, zatrudnia on 10 osób, w tym: kierownik ośrodka, dwóch pracowników działu księgowości i kadr, czterech pracowników socjalnych, dwóch pracowników działu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, opiekunka środowiskowa. Dodatkowo na umowę zlecenia zatrudniony jest asystent rodziny oraz zatrudniane są osoby do świadczenia usług opiekuńczych dla osób starszych lub dzieci wymagających wsparcia specjalistycznego. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje m.in. zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ustawy o Karcie Dużej Rodziny. W ośrodku realizowane są także działania związane z programem Czyste Powietrze, realizacją programów wsparcia z Funduszu Solidarnościowego: Opieka Wytchnieniowa, Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością. W wykonywaniu zadań ośrodek współpracuje z różnymi podmiotami, m.in. z organami gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

2. DEMOGRAFIA

Gmina Świnna liczy 7787 mieszkańców, jest to statystyka podana na dzień 9 października 2025 r. W porównaniu z latami ubiegłymi obserwowaliśmy następujące zależności: w roku 2024 liczba mieszkańców wynosiła 7908 osób, w 2023 roku było to 7921 osób. Możemy więc obserwować, że w ostatnich latach liczba ludności nieznacznie

spada. Na wskazaną liczbę mieszkańców w 2024 roku składa się: 4020 kobiet i 3888 mężczyzn.

Według zamieszkiwania w poszczególnych sołectwach zaludnienie przedstawia się następująco:

SOLECTWO	2023 ROK	2024 ROK	I KWARTAŁ 2025 r.
Świnna	1975	1945	1956
Pewel Mała	1494	1469	1466
Pewel Ślemieńska	1664	1543	1536
Trzebinia	1752	1726	1719
Rychwałdek	832	826	824
Przyłęków	304	300	302

Biorąc pod uwagę liczbę urodzeń i zgonów w poszczególnych latach obserwujemy, że liczba urodzeń spada, a przewyższa ją liczba zgonów. Mamy więc tendencję spadkową liczby urodzeń . Obrazuje to poniższe zestawienie:

	2023 ROK	2024 ROK	I kwartał 2025 ROK
urodzenia	70	53	28
zgony	89	97	57

Struktura wieku mieszkańców gminy według stanu na dzień 9 października 2025 r. przedstawiona została w poniżej:

KATEGORIA WIEKOWA	LICZBA OSÓB
dzieci do lat 6	457
dzieci i młodzież szkolna do lat 18 (urodzeni w latach 2007-2018)	1019
wiek produkcyjny:	

kobiety urodzone w latach 1965-2006: mężczyźni urodzeni w latach 1960-2006:	2213 2478
wiek poprodukcyjny: kobiety urodzone przed i w 1964 r. mężczyźni urodzeni przed i w 1959 r.	1055 565

Największą grupę w tej strukturze stanowią osoby w wieku produkcyjnym, ponad 1600 osób to osoby w wieku poprodukcyjnym i w tej grupie obserwujemy znaczną przewagę liczebną kobiet. 60,24 % populacji stanowią osoby w wieku produkcyjnym, będą one stopniowo przechodzić do grupy poprodukcyjnej.

3. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY W OCENIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

A/ UBÓSTWO

Zjawisko społeczne jakim jest ubóstwo zdefiniować można jako niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, uznanych za minimalne w danym społeczeństwie i czasie, jako naruszenie zasad sprawiedliwości społecznej przez istnienie nadmiernego dystansu pomiędzy życiem poszczególnych grup ludności.

Przyczyny ubóstwa podzielić możemy na:

- losowe- niezależne od woli człowieka, spowodowane zdarzeniami tj. wypadki, choroby, klęski żywiołowe
- subiektywne – powstałe w wyniku małej zaradności lub całkowitej bezradności, niskich kwalifikacji, słabego wykształcenia, niechęci do wykonywania pracy czy też uzależnienia od zasiłków z pomocy społecznej
- strukturalne- wynikające z zewnętrznych przyczyn gospodarczych np. bezrobocie, niskie wynagrodzenia, wysokie ceny.

Pojęcie ustawowej granicy ubóstwa wyznacza ustawa o pomocy społecznej, granica ta jest umowna. Obecnie próg dochodowy wynosi 823 zł na osobę w rodzinie i 1010 zł dla osoby samotnie gospodarującej.

Z analizy dokumentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w latach 2023-2025 ze świadczeń pomocy społecznej skorzystała następująca liczba osób:

- w 2023 r. 99 rodzin 225 osób w tych rodzinach
- w 2024 r. 128 rodzin 264 osoby w tych rodzinach
- w 2025 r. 123 rodziny 251 osób w tych rodzinach.

W ciągu lat 2023-2025 z pomocy finansowej Ośrodka skorzystało:

- w 2023 r. 87 rodzin 177 osób w rodzinie 2,23 % ludności
- w 2024 r. 92 rodziny 176 osób w rodzinie 2,25 % ludności
- w 2025 r. 94 rodziny 179 osób w rodzinie 2,29 % ludności

Dodatkowo pomocą **wyłącznie w postaci pracy socjalnej** czyli szerokiego zakresu poradnictwa i wsparcia objętych było:

- w 2023 r. 13 rodzin 21 osób
- w 2024 r. 41 rodzin 88 osób
- w 2025 r. 43 rodziny 99 osób.

Są to osoby, które osiągają dochody powyżej progów dochodowych określonych w ustawie o pomocy społecznej jednak potrzebujące wsparcia w codziennym życiu. Z pomocy finansowej GOPS korzystają także osoby osiągające dochód powyżej 823 zł na osobę w rodzinie lub 1010 zł dla samotnie gospodarującego, pozwala na to np. realizacja programu "Posiłek w szkole i w domu" zakładająca dochody w wysokości 200 % kryteriów wskazanych w ustawie o pomocy społecznej, a także w indywidualnych przypadkach osoby znajdujące się w trudnej sytuacji spowodowanej niepełnosprawnością, chorobą czy sytuacją losową. Zdarza się, że pomimo posiadanych dochodów osoby i rodziny nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, w szczególności dotyczy to osób starszych, samotnych, których świadczenia emerytalno - rentowe są na tyle niskie, że nie zabezpieczają potrzeb tj. zakup leków, opału, opłat, wtedy konieczna jest pomoc ze strony instytucji.

Sytuacja finansowa rodzin posiadających dzieci od 2016 roku poprawiła się, wtedy to wprowadzono ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i rozpoczęto wypłatę świadczeń wychowawczych na dzieci (tzw. 800 +). Dodatkowe środki finansowe pozwalają w większym stopniu zadbać o potrzeby dzieci i rodzin. Od 2019 r. świadczenia wypłacane są niezależnie od kryterium dochodowego na każde dziecko do ukończenia 18 r.ż. Realizacją ustawy zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Dodatkowo realizowane są wypłaty świadczeń Dobry Start- pomoc jednorazowa na rozpoczęcie roku szkolnego w wysokości 300 zł na dziecko uczące się. Wypłata realizowana jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wprowadzono program Aktywny Rodzic będący wsparciem dla rodziców dzieci w wieku do lat 3, w ramach którego wypłacane są świadczenia m.in. wsparcie w opłacie żłobka, zatrudnienia opiekunki lub kapitał rodzicielski.

O kilku lat wypłacane są 13 i 14 świadczenia dla osób korzystających z rent i emerytur, dla wielu z nich jest to bardzo duże wsparcie , zwłaszcza dla osób , których świadczenia emerytalno rentowe są niskie.

Powody przyznawania pomocy przez GOPS obrazuje poniższa tabela:

PRZYCZYNA	2023 r. liczba rodzin	2024 r. liczba rodzin	2025 r. liczba rodzin
Ubóstwo	63	62	47
Bezrobocie	26	22	23
Wielodzietność	4	5	9
Rodzina niepełna	5	6	9
Alkoholizm	2	4	7
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	10	11	15
Niepełnosprawność	41	44	42
Długotrwała choroba	63	74	81
Bezdomność	1	0	0
Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa	2	1	4

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej w poszczególnych latach przedstawiały się następująco :

ROK	2023	2024	2025
KATEGORIA			
ZADANIA ZLECONE	18 150,00 zł	12 720,00 zł	12 720,00 zł
ZADANIA WŁASNE	692 525 zł	891 359 zł	851 131 zł
DOŻYWIANIE /zasilki i posiłki/	175 000 zł	231 380 zł	243 757 zł

DPS	172 397 zł	225 178 zł	233 989 zł
------------	------------	------------	------------

Na realizację zadań zleconych środki finansowe zapewniane są z budżetu państwa, natomiast realizacja zadań własnych finansowana jest ze środków pochodzących z budżetu gminy oraz pozyskanych dotacji.

Z rozeznania wynika, że na terenie gminy mieszkają także osoby, które pomimo osiągnięcia niskich dochodów nie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej chcąc same radzić sobie w trudnej sytuacji lub też odmawiając współpracy z GOPS, nie mogą tych świadczeń uzyskać. Próg dochodowy określony w ustawie o pomocy społecznej jest faktycznie bardzo niski, osiągnięcie dochodów nawet powyżej wskazanych kwot tj. 823 zł na osobę w rodzinie lub 1010 zł dla osoby samotnej nie gwarantuje, że osoba czy też rodzina jest w stanie z własnych środków zaspokoić wszystkie swoje potrzeby, nawet te podstawowe, a na te związane z edukacją, kulturą czy wypoczynkiem nie starcza już wcale. Z problemem ubóstwa związane jest także zagrożenie utratą mieszkania. Na terenie gminy są osoby, które żyją w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych. Ich lokale są w bardzo złym stanie ze względu na nieprzeprowadzanie regularnych remontów czy też ze względu na ich wiek, wiele z nich to domy, w których ludzie żyją od pokoleń, budowane w dawnych latach. Taki stan rzeczy ma różne przyczyny, wynika często z ubóstwa rodzin w nich zamieszkujących, dziedziczenia tego statusu materialnego, ale też z osobistych zaniedbań i niezaradności spowodowanej np. uzależnieniami. Mimo, że w obecnej chwili problem bezdomności nie istnieje na terenie gminy jest potrzeba pozyskania lokali socjalnych dla osób, które mogą zostać pozbawione dachu nad głową. W zasobach gminnych są mieszkania czynszowe, jednak na obecną chwilę wszystkie lokale są zajęte.

Od lat Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje pomoc w ramach programów pomocy żywnościowej dla najuboższych mieszkańców gminy. Obecnie realizowany jest Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową który jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Program ten ma na celu przeciwdziałanie depriwacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym oraz zapewnianie działań towarzyszących, wspierających ich włączenie społeczne. Pomoc w ramach programu FEPŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków) i trafia do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji (określonej przesłankami z art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz poziomem dochodów odniesionych do procentowej wartości odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w tej ustawie), stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych, które są przekazywane osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. Kryteria dochodowe uprawniające do udziału w programie zmieniają się w ciągu kilku lat realizacji programu. Na terenie Gminy Świnna w każdej edycji z pomocy w ramach programu korzystało kilkaset osób otrzymując produkty żywnościowe oraz biorąc udział w warsztatach mających na celu rozwój kompetencji w zakresie gospodarowania żywnością,

planowania posiłków i diety, prawidłowego gospodarowania środkami finansowymi , dbania o higienę i profilaktykę zdrowotną.

B/ BEZROBOCIE

Bezrobocie to zjawisko społeczne, które określić można najprościej jako długo lub krótkotrwałe pozostawanie osób bez pracy.

Według informacji statystycznych pochodzących ze zbiorów Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu bezrobocie w gminie Świnna na koniec II kwartału 2025 r. wynosiło około 3,19 %.

W roku 2023 zarejestrowanych było 138 osób , w kolejnym roku w ewidencji figurowały 152 osoby bezrobotne pochodzące z terenu gminy. Według podziału na płeć wygląda to następująco:

liczba bezrobotnych	rok	II kwartał	
		2024	2025
ogółem		152	150
kobiet		79	82
mężczyzn		73	68
długotrwałe bezrobotni		41	54
kobiety		21	28
mężczyźni		20	26

Obserwujemy wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w porównaniu do lat ubiegłych. Około 30 % pozostających bez pracy to długotrwałe bezrobotni.

Analizując bezrobocie według struktury wieku zaobserwujemy zależności podane w tabeli poniżej:

kategoria wiekowa	rok	II kwartał	
		2024	2025
do 25 r.ż.		28	18
	kobiety	11	10
	mężczyźni	17	8
26-55 lat		93	104
	kobiety	59	64
	mężczyźni	34	40

powyżej 55 roku życia	31	28
kobiety	9	8
mężczyźni	22	20

Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-55 lat, to w 2024 roku 61,18 %, a w II kwartale 2025 roku 69,33 % ogólnej liczby.

Według poziomu wykształcenia bezrobocie na terenie gminy przedstawia się następująco:

poziom wykształcenia	rok	II kwartał
	2024	2025
wyższe	13	23
średnie zawodowe i policealne	39	30
średnie ogólne	17	22
zawodowe	39	42
gimnazjalne i niższe	44	33

Najmniejsza grupa bezrobotnych to osoby posiadające wyższe wykształcenie oraz średnie ogólne, najliczniejsza grupa to osoby z wykształceniem zawodowym oraz niższym.

Dane zgromadzone w statystykach Powiatowego Urzędu Pracy nie dają pełnego obrazu bezrobocia. Musimy wziąć pod uwagę zarówno fakt, że część osób zarejestrowanych w PUP pracuje w szarej strefie, a w urzędzie są zarejestrowani np. ze względu na chęć posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, a także sytuację odwrotną – wiele osób pomimo pozostawania bez pracy nie jest zarejestrowana w PUP. Istnieje więc bezrobocie faktyczne jak i wynikające ze statystyk urzędowych, liczby te mogą się różnić od siebie.

Zjawisko bezrobocia jest jednym z ważniejszych problemów społecznych, jest ważnym czynnikiem wzrostu patologii społecznych oraz prowadzi do pogorszenia warunków życia całych społeczności lokalnych. Przy dłuższym pozostawaniu bez pracy rozpoczyna się proces destrukcji, wyraża się on izolacją społeczną, brakiem zaufania do samego siebie, niskimi dochodami, stresem w rodzinie, pogorszeniem zdrowia psychicznego i fizycznego, zwiększonymi trudnościami w znalezieniu nowej pracy. Skutki bezrobocia dotyczą nie tylko bezrobotnego, ale także jego rodzinę. Bezrobocie załamuje realizację funkcji ekonomiczno - konsumpcyjnej rodziny, która musi być wypełniana jeśli

rodzina ma trwać i wychowywać dzieci. Ludzie muszą się prawidłowo odżywiać, posiadać mieszkanie, ponosić koszty związane z jego utrzymaniem i wyposażeniem, organizować wypoczynek swój i dzieci, korzystać z dóbr kultury.

Degradacja materialna wpływa też negatywnie na realizację funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny, emocjonalno - ekspresyjnej oraz prokreacyjnej. Rodziny bezrobotnych funkcjonują często w sposób bezplanowy, bez zadaniowy, utrwalając zarówno u dorosłych jak i u dzieci roszczeniowe postawy wobec państwa i jego instytucji. W ostatnich latach obserwowano spadek poziomu bezrobocia na terenie całego kraju, także w powiecie żywieckim. Wzrastał poziom płacy minimalnej, stawka za godzinę pracy w ramach umów zlecenia. Obecnie stopa bezrobocia w Polsce wynosi około 5 %, w podziale na konkretne województwa czy regiony kraju liczba ta jest inna. W powiecie żywieckim wynosiła ona na koniec 2025 roku około 6,4 %, sytuacja na rynku pracy jest zmienna, na terenie powiatu działalność prowadzą duże zakłady pracy, których sytuacja okresowo pogarsza się co powoduje zwolnienia, ma to wpływ na wzrost liczby osób bezrobotnych. Wiele osób zatrudnionych jest także w branży górniczej czy motoryzacyjnej, które obecnie przeżywają kryzys i planowane są zwolnienia pracowników.

W ramach wsparcia udzielanego osobom bezrobotnym konieczne będzie prowadzenie działań z zakresu szkoleń mających na celu nabycie nowych kompetencji zawodowych, przebranżowienie się pracowników, dostosowanie umiejętności do rynku pracy.

Zauważalny staje się także wpływ bezrobocia, braku podejmowania przez osoby legalnego zatrudnienia na brak składek emerytalno rentowych czy też chorobowych co w przypadku wystąpienia choroby skutkuje brakiem uprawnień do świadczeń z zabezpieczenia społecznego, a także po osiągnięciu wieku emerytalnego braku prawa do świadczeń lub naliczenia ich w minimalnej wysokości zgodnie ze zgromadzonym kapitałem.

C/ UZALEŻNIENIA- ALKOHOLIZM

Alkoholizm definiuje się jako zjawisko będące faktem spożywania alkoholu bez względu na okoliczności, motywy i sposoby picia. Alkoholizm odnosi się zarówno do osób pijących w sposób umiarkowany, którzy w zasadzie nie wpadają w chorobę ani nie stają się niebezpieczni dla otoczenia, jak i do pijących nadmiernie, u których może wystąpić jedna lub obie ze wskazanych powyżej cech.

Uzależnienie od alkoholu wpływa destrukcyjnie na jednostkę, a także jej rodzinę oraz otoczenie. Może powodować utratę pracy, rozkład rodziny, pogorszenie stanu zdrowia, zubożenie jak i wiele innych negatywnych skutków.

Na terenie gminy Świnna funkcjonuje **Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, podzielona jest na zespoły m.in. jest to zespół prowadzący rozmowy interwencyjno - motywacyjne z osobami uzależnionymi oraz zespół ds. kontroli, który kontroluje punkty sprzedaży. Komisja ta zajmuje się m.in. kierowaniem osób uzależnionych na leczenie lub zdiagnozowanie przez

biegłych sądowych, organizacją i kierowaniem dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym na kolonie letnie.

Według statystyk w kolejnych latach do Komisji kierowano następującą liczbę wniosków:

- w 2023 r. 27 wniosków
- w 2024 r. 26 wniosków
- w II kw. 2025 r. 11 wniosków .

Z tego na leczenie przymusowe zamknięte skierowano: w 2023 roku- 0 osób, w 2024 roku 0 osób, w I półroczu 2025 r. także nie kierowano nikogo , na leczenie otwarte w 2023 r. nie skierowano nikogo, podobnie w 2024 roku , w I półroczu 2025 r. skierowano 1 osobę . Kierowano osoby na badania do biegłych sądowych w przedmiocie określenia stopnia uzależnienia , w 2023 roku wydano 5 skierowań, w 2024 roku 4 skierowania, w I półroczu 2025 roku 4 skierowania.

Część spraw jest umarzanych np. ze względu na wycofanie wniosku przez współmałżonka, w 2023 roku umorzono 1 sprawę , w 2024 r. umorzono 2 sprawy, w I półroczu 2025 r. także umorzono 2 sprawy. Zdarza się, że po różnych incydentach np. związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu rodziny kierują wnioski do Komisji, co powoduje krótkotrwałą przemianę uzależnionego i wnioski te są wycofywane.

Osoby uzależnione kierowane są do Poradni Leczenia Uzależnień w Żywcu oraz do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu. Przy Urzędzie Gminy w Świnnej działa także Punkt Konsultacyjny , do którego kierowane są osoby przez GKRPA oraz gdzie wsparcie mogą uzyskać osoby uzależnione lub ich rodziny.

W szkołach na terenie gminy realizowane są programy profilaktyczne dotyczące uzależnień .

Problem uzależnienia, w tym alkoholowego, należy do ważniejszych problemów społecznych. Jak to zaznaczono już we wstępnej części niniejszego podrozdziału alkoholizm powoduje negatywne skutki dla samego uzależnionego jak i jego rodziny i otoczenia. Prowadzi do zubożenia, utraty pracy oraz motywacji do poprawy swojego życia, rozpadu rodziny i przemocy. Negatywne skutki nałogu odczuwają członkowie rodzin uzależnionych, rodziny te nie spełniają swoich funkcji, nie ma w nich poczucia bezpieczeństwa, zanikają więzi emocjonalne, procesy wychowawcze są zaburzone, dzieci nie mają dobrych wzorców.

Obserwujemy wzrost także innych form uzależnień , m.in. od narkotyków, nikotyny, internetu, hazardu , zakupów , gier komputerowych, leków. Rodzi to nowe problemy i konieczność prowadzenia działań profilaktycznych w tym zakresie , a także zmian zakresu oferowanych form wsparcia dla osób uzależnionych. Działania te skupiają się głównie na profilaktyce i wsparciu osób uzależnionych od alkoholu .

W gminie od 2011 roku funkcjonuje powołany przez Wójta Gminy **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Świnna**. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele następujących instytucji:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnnej,
- Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świnnej,
- Policji,
- Oświaty,
- Służby Zdrowia,
- Sądu Rejonowego w Żywcu
- Organizacji Pozarządowej.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022- 2026. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań wszystkich podmiotów wchodzących w skład Zespołu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów działań .

W rocznym sprawozdaniu składanym przez Przewodniczącego Zespołu zawarto następujące dane:

- w 2023 roku procedurę Niebieska Karta wszczęto w 19 rodzinach
- w 2024 roku procedurę Niebieska Karta wszczęto w 24 rodzinach

Jak wynika z prowadzonych przez Zespół działań wiele interwencji związanych z przemocą domową ma swoje podłoże w nadużywaniu alkoholu przez osoby stosujące przemoc wobec najbliższych członków rodziny. Wiele z tych osób kierowanych jest na rozmowy profilaktyczno-terapeutyczne do Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, a także na leczenie w Poradni Leczenia Uzależnień w Żywcu. Do zespołu kierowane są formularze Niebieskiej Karty zakładane podczas interwencji w rodzinie przez policję lub inne podmioty, które powzięły informację

o przemocy. Analizując indywidualne przypadki można stwierdzić, że są rodziny, w których do zdarzeń związanych z przemocą dochodzi często, osoby stosujące przemoc nie chcą podejmować współpracy na rzecz zmiany swojego zachowania, ale są i takie gdzie zdarzenia te mają charakter jednorazowy. Ważne jest podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zjawisku przemocy, uświadamianie społeczeństwa o prawach osób dotkniętych przemocą, możliwości uzyskania wsparcia, a także podejmowanie działań mających na celu ukaranie sprawcy przemocy i wdrożenie działań korygujących jego zachowanie. Szczególnie istotne jest zapobieganie zjawisku stosowania przemocy wobec dzieci i osób starszych.

D/ KWESTIA DZIECKA I RODZINY

Według statystyk podanych przez Urząd Stanu Cywilnego w Świnnej na terenie gminy zamieszkuje 457 dzieci w wieku do 6 lat oraz 1019 dzieci i młodzieży urodzonych w latach 2007-2018 (stan na 9 października 2025 r.)

Zapewnienie im warunków do rozwoju, godnego życia jest jednym z priorytetów polityki społecznej, powszechnie wiadomo, że inwestowanie w ich edukację, wychowanie, rozwój to inwestycja w przyszłość całego społeczeństwa.

Na terenie gminy funkcjonują rodziny o różnym poziomie dzietności, o lepszym lub gorszym statusie materialnym.

Z pomocy GOPS w latach 2023-2025 skorzystała następująca liczba rodzin wielodzietnych :

2023 r.	4 rodziny
2024 r.	6 rodzin
2025 r.	9 rodzin

Za wielodzietną uznaje się rodzinę posiadającą troje lub więcej dzieci. Rodziny te wymagają szczególnej pomocy i zainteresowania, trzeba wspomóc je zarówno poradnictwem jak i finansowo, aby mogły realizować funkcje wychowawcze wobec swoich dzieci. Z pomocy Ośrodka korzystają także rodziny o niższym poziomie dzietności, a także samotni rodzice.

Duży nacisk w pracy GOPS kładzie się na dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych i przedszkolnych.

Liczba dzieci objętych dożywianiem przedstawia się następująco :

Rok	2023	2024	2025
Liczba dzieci	42	43	46

Wymienione dzieci otrzymują bezpłatne posiłki, pochodzą z rodzin zarówno wielodzietnych jak i o mniejszej dzietności, ale o niskich dochodach. Zauważa się spadek liczby dzieci korzystających z bezpłatnego dożywiania w szkołach i przedszkolach w porównaniu do lat ubiegłych. Związane to jest z poprawą statusu materialnego rodzin (wyższe wynagrodzenia), część rodzin, które uzyskują wsparcie w formie świadczeń wychowawczych nie wnioskuje o przyznanie tej formy pomocy, sami opłacają posiłki dla dzieci. Także niskie kryteria uprawniające do świadczeń pomocy społecznej powodują, że wiele rodzin przekracza wskazane w ustawie o pomocy społecznej kryteria.

Zapewnienie dzieciom przynajmniej jednego gorącego posiłku dziennie jest bardzo ważne, sprawia, że hamuje się wzrost zjawiska niedożywienia wśród dzieci, uczy nawyków zdrowego żywienia. Dla części dzieci jest to jedyny wartościowy posiłek w ciągu dnia, co wynika zarówno z ubóstwa rodzin, z których pochodzą, jak i z braku zainteresowania ze strony rodziców.

Dzieci w wieku szkolnym znaczną część czasu w ciągu dnia spędzają w szkole uczestnicząc w zajęciach szkolnych i pozaszkolnych. Do dyrektorów szkół działających na terenie gminy co roku kierowane były ankiety dotyczące pracy placówek i wychowywania dzieci uczęszczających do nich.

Szkoły zatrudniają pedagoga szkolnego, niektóre z nich także psychologa, ich obecność jest pomocna w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, które występują, w realizacji programów profilaktycznych, nawiązywaniu kontaktu z rodzicami i z innymi instytucjami.

W każdej ze szkół funkcjonują świetlice szkolne, gdzie uczniowie mogą spędzać czas czy to oczekując na lekcje, czy też po ich zakończeniu, otrzymują pomoc w odrabianiu prac domowych, mogą nawiązywać kontakty z rówieśnikami.

Wszystkie szkoły dysponują stołówką szkolną, ułatwia to realizację programu dożywiania dzieci, a także współpracę w tym względzie z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

W placówkach szkolnych prowadzone są zajęcia pozalekcyjne, spośród organizowanych wymienić można :

- zajęcia w zakresie kółek przedmiotowych tj. polonistyczne, matematyczne, historyczne, informatyczne, plastyczne, muzyczne
- zajęcia teatralne, taneczne, chór
- zajęcia sportowe, SKS, kółko turystyczne
- zespół regionalny.

Na zajęciach tych uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania w określonym kierunku, a także pomaga to w organizacji czasu wolnego.

Dyrektorów szkół proszono o wskazanie w ankiecie jakie problemy występują w ich placówkach. W 2025 roku tylko 2 szkoły zdecydowały się wziąć udział w badaniu. Jako występujące problemy wskazano : kłamstwa, wagary, konflikty na linii uczeń – nauczyciel, przemoc rówieśnicza, zastraszanie, niszczenie mienia szkolnego, zaniedbanie ze strony rodziców, wzrost liczby uczniów pozostających pod nadzorem kuratora sądowego.

Można stwierdzić na podstawie gromadzonych w poprzednich latach danych , że problemy w szkołach narastają, zwiększa się zjawisko przemocy rówieśniczej, uzależnień np. od nikotyny wśród dzieci, zaniedbania ze strony rodziców.

W końcowej części ankiety poproszono dyrektorów o wskazanie jakie ich zdaniem należy podjąć działania na rzecz poprawy sytuacji dzieci i młodzieży z terenu gminy Świnna. Zwrócono uwagę na konieczność rozwoju oferty szkół i innych instytucji w ramach organizacji czasu wolnego, rozwój zajęć pozaszkolnych, zapewnienie środków na ich realizację, a także zwiększenie dostępu do pedagoga i innych instytucji na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów wychowawczych, zwiększenie środków na działania profilaktyczne.

Dużą rolę we wspieraniu działań na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży odgrywa Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej. Organizuje on liczne imprezy dla dzieci i rodzin, zarówno sportowe jak i turystyczne. W ramach jego działania prowadzone są kółka zainteresowań i kluby, organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych, wakacji letnich, wyjazdy turystyczne.

Organizacja zajęć ma duże znaczenie we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, organizacji czasu wolnego, działaniach profilaktycznych na rzecz np. abstynencji czy też zdrowego stylu życia. Podczas pracy z rodzinami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej zauważa się, że dzieci i młodzież w coraz niższym wieku sięgają po alkohol, mają kontakt z dopalaczami, nie są dopilnowane przez rodziców. Nie można jednak stwierdzić, że tylko dzieci z tzw. biednych domów są narażone na zagrożenia związane z nadużywaniem różnych środków i substancji, także w rodzinach o wysokim statusie materialnym zdarzają się tego typu problemy wychowawcze. Coraz bardziej zauważalny jest problem przemocy wśród dzieci i młodzieży, hejtu zwłaszcza internetowego, braku świadomości konsekwencji działań skierowanych przeciwko rówieśnikom.

Dzieci i młodzież to grupa społeczna, na którą należy zwrócić szczególną uwagę realizując politykę społeczną.

Do potrzeb tej grupy, ku zaspokojeniu których należy dążyć wymieniwać można:

- organizacja dożywiania i wyrabianie nawyków zdrowego żywienia
- rozwój zainteresowań i zdolności
- organizacja czasu wolnego
- profilaktyka uzależnień
- budowanie postaw prospołecznych.

Rodziny z terenu gminy Świnna, które borykają się z problemami wychowawczymi lub są niewydolne pod tym względem wymagają wsparcia w tym zakresie. Od maja 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia **asystenta rodziny**, który podejmuje pracę z tymi rodzinami. Praca ta jest prowadzona także przez pracowników socjalnych, osoby potrzebujące fachowej pomocy kierowane są do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu gdzie mogą uzyskać wsparcie psychologa, czy też pomoc w formie mediacji małżeńskich lub do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Żywcu. Z roku na rok przybywa rodzin, które to postanowieniem sądu są zobowiązane do pracy z asystentem, wynika to z coraz większej liczby zgłoszeń kierowanych do sądu sprawie konieczności wglądu w sytuację rodzin i małoletnich dzieci.

Na uwagę zasługuje także fakt, że od 2014 roku wydawana jest **Karta Dużej Rodziny**, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Kartę przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta na wniosek członka rodziny wielodzietnej. Na terenie gminy Świnna wnioski o wydanie karty przyjmuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Duże znaczenie dla wspierania rodzin posiadających dzieci ma **realizacja ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci**, od 2016 roku realizowana jest wypłata świadczeń wychowawczych tzw. 800+, obecnie świadczenia te wypłacane są niezależnie od dochodu na każde dziecko do ukończenia 18 r.ż. Realizacją świadczeń zajmuje się obecnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wypłacane świadczenia stanowią duże wsparcie dla rodzin, oprócz zabezpieczenia podstawowych potrzeb pozwalają także na realizację działań mających na celu rozwój dzieci (korepetycje, zajęcia sportowe, wyjazdy, udział w wydarzeniach kulturalnych).

Od 2018 roku realizowany jest program Dobry Start, w ramach którego wypłacane jest raz w roku świadczenie w wysokości 300 zł na wydatki związane z wyposażeniem dzieci do szkoły, program obejmuje wsparciem dzieci od I klasy szkoły podstawowej. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia.

Można zaobserwować, że w ostatnich latach polityka prorodzinna w kraju sprawia, że rodziny otrzymują wsparcie finansowe w ramach realizacji różnego rodzaju świadczeń m.in. świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczeń

wychowawczych. Realizowane są także programy mające na celu rozwój form opieki instytucjonalnej dla dzieci np. żłobków, klubów dziecięcych.

E/ NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I PROBLEM STAROŚCI

Niepełnosprawność to stan długotrwałej lub stałej niemożności efektywnego pełnienia ról społecznych, wynikający z naruszenia sprawności fizycznej, psychicznej lub intelektualnej, co skutkuje ograniczeniem w codziennym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych .

Wyróżniamy następujące **rodzaje niepełnosprawności**:

- obniżona sprawność sensoryczna – brak, uszkodzenie lub zaburzenie funkcji analizatorów zmysłowych (np. osoby niewidzące, niesłyszące)
- obniżona sprawność intelektualna
- obniżona sprawność funkcjonowania społecznego - zaburzenia nerwowe, zdrowia psychicznego
- obniżona sprawność komunikowania się - np. zaburzenia mowy, autyzm
- obniżona sprawność ruchowa
- mózgowe porażenie dziecięce
- obniżona sprawność psychofizyczna z powodu chorób somatycznych, np. nowotwory, cukrzyca.

Według ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczenie do grupy inwalidów lub legitymowanie się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W 2025 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Żywcu z prośbą o podanie statystyk dotyczących ilości osób pobierających świadczenia, a zamieszkujących na terenie gminy Świnna. Według zgromadzonych informacji (stan na grudzień 2024 r.) ustalono, że renty inwalidzkie pobiera następująca liczba świadczeniobiorców:

- osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	20
- osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy	40
- osoby z orzeczeniem częściowej niezdolności do pracy	110

Dodatkowo 60 osób pobiera renty socjalne.

Spośród świadczeniobiorców ZUS pochodzących z Gminy Świnna wyróżniono także osoby pobierające emerytury oraz inne świadczenia , było to odpowiednio:

- pobierających emerytury	1320
- pobierających wcześniejsze emerytury	60
- pobierających zasiłki przedemerytalne	20
- dodatki pielęgnacyjne	620
- świadczenie uzupełniające	130
- rodzicielskie świadczenie uzupełniające	10 .

Spośród świadczeń rodzinnych wypłacanych w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej świadczeniami, o przyznaniu których decyduje posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności jest zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna. W obecnej chwili wypłacane są zasiłki pielęgnacyjne dla około 170 osób, świadczenia pielęgnacyjne dla około 80 osób. Za osoby z grupy pobierającej świadczenie pielęgnacyjne opłacana jest składka na ubezpieczenie emerytalno - rentowe. Zmiana przepisów spowodowała , że świadczenia pielęgnacyjne wypłacane dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych wypłacane są dla osób , które na dzień 31.12.2023 r. miały ustalone prawo do świadczenia, korzystają z praw nabytych do świadczeń. Według nowych zasad świadczenie wypłacane jest z tytułu opieki nad dziećmi do lat 18, zniesiono wymóg rezygnacji z pracy zawodowej tak więc opiekunowie mogą łączyć pracę z prawem do świadczenia pielęgnacyjnego. Wprowadzono nowe świadczenie tzw. świadczenie wspierające dla osób niepełnosprawnych, korzystają z niego osoby , które uzyskały decyzję o potrzebie wsparcia i kwalifikują się do uzyskania prawa do świadczeń zgodnie z zasadami wskazanymi w ustawie.

W latach 2023-2025 ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności skorzystało następująco: w 2023 r. 41 rodzin, w 2024 r. 44 rodziny , a w 2025 r. 42 rodziny , w każdej rodzinie jest co najmniej jedna osoba niepełnosprawna. Wypłacano dla nich zasiłki stałe, okresowe, celowe, opłacano składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Problem niepełnosprawności jest ważnym problemem społecznym, wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska, a także związane jest z niemożliwością pełnego funkcjonowania tych osób w życiu społecznym. Osoby te wymagają wsparcia innych osób w codziennym życiu, załatwianiu spraw urzędowych, kontaktach z instytucjami, rozmiar potrzeby tego typu opieki zależy od stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

Na terenie gminy Świnna problem niepełnosprawności istnieje, osoby niepełnosprawne otoczone są opieką swoich rodzin, a w przypadku braku osób zobowiązanych do opieki organizuje się dla nich pomoc sąsiedzka lub instytucjonalną. Osoby niepełnosprawne z terenu gminy mają także możliwość uczestnictwa w zajęciach Warsztatów Terapii Zajęciowej w Gilowicach, w Środowiskowym Domu Samopomocy w Pewli Wielkiej czy też Środowiskowym Domu Samopomocy w Radziechowach. Dużą ofertę zajęć dla dzieci i osób niepełnosprawnych oferuje Specjalny Ośrodek Szkolno –

Wychowawczy w Żywcu, a także utworzone przy nim Warsztaty Terapii Zajęciowej. Pozwala to na ich integrację ze środowiskiem, nabywanie nowych umiejętności, rozwój zainteresowań, udział w wydarzeniach sportowych i kulturalnych. Z roku na rok obserwuje się potrzebę zwiększenia liczby miejsc w placówkach udzielających wsparcia dziennego aby umożliwić udział osób niepełnosprawnych w zajęciach, które pozwalają na rozwijanie zainteresowań, organizację czasu wolnego, nawiązywanie kontaktów społecznych.

Coraz częściej zachodzi potrzeba w przypadku osób starszych, samotnych, które już nie radzą sobie z samodzielnym zaspokajaniem codziennych potrzeb, organizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz poszukiwania dla nich miejsc w zakładach opiekuńczo - leczniczych lub domach pomocy społecznej. Problem ten będzie narastał z roku na rok, społeczeństwo się starzeje, rodziny nie zawsze są na tyle wydolne, aby zapewnić opiekę osobom starszym, często też członkowie rodzin zmieniają miejsce zamieszkania i pozostawiają starszych członków rodziny bez opieki. Ważne jest także, aby podejmowane były działania mające na celu aktywizowanie osób starszych, włączanie ich w życie społeczności lokalnej, organizacja ich czasu wolnego, umożliwienie im rozwoju zainteresowań, co pomoże dłużej zachować sprawność i aktywność społeczną.

W przypadku osób starszych, które są w pełni sprawne ważne jest podejmowanie działań mających na celu ich aktywizację, organizację imprez towarzyskich, organizację czasu wolnego, nabywanie nowych umiejętności m.in. umiejętności korzystania z komputera i internetu. Działania takie realizowane były w ostatnich latach w Gminnym Ośrodku Kultury w Świnnej (projekty kierowane do osób starszych). W 2025 w sołectwie Świnna utworzono Klub Seniora, prowadzone zajęcia cieszą się dużym zainteresowaniem. Ważnym działaniem jest także inicjatywa prowadzona w sołectwie Pewel Ślemieńska, podejmowana przez miejscową jednostkę OSP we współpracy z sołtysem oraz grupą zaangażowanych na rzecz społeczności lokalnej osób. Realizowane działania były prowadzone m.in. w ramach programu ASOS - Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Pozyskiwano środki finansowe na realizację projektu, w którym corocznie mogło brać udział kilkudziesięciu seniorów. Prowadzono warsztaty edukacyjne, realizowano wyjazdy turystyczne, zajęcia sportowe, brano udział w wydarzeniach kulturalnych. Dla wielu osób była to jedyna możliwość wyjazdu na wczasy, wyjścia do kina, opery czy na basen. Z relacji uczestniczących w zajęciach seniorów wynikało, że udział w projekcie dawał im możliwość aktywnego spędzania czasu, nabywania nowych umiejętności, nawiązywania relacji społecznych w środowisku lokalnym. Do dnia dzisiejszego inicjatywy te są kontynuowane i cieszą się zainteresowaniem.

Na terenie Gminy Świnna realizowane są także programy finansowane z funduszu Solidarnościowego: Opieka wytchnieniowa oraz Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością, Gmina corocznie składa wnioski i pozyskuje środki finansowe na ten cel. Programy skierowane są do opiekunów osób niepełnosprawnych oraz osób niepełnosprawnością. Programy cieszą się dużym zainteresowaniem co wskazuje jak duże jest zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie.

4. ANALIZA SWOT

Metodą wykorzystywaną przy określaniu priorytetów rozwojowych jest stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa ta pochodzi od angielskich słów:

STRENGTHS	mocne strony
WEAKNESSES	słabe strony
OPPORTUNITIES	szanse w otoczeniu
THREATS	zagrożenia w otoczeniu.

Analiza SWOT jest częścią procesu planowania strategicznego, jest punktem wyjścia przy opracowywaniu celów strategicznych. Obejmuje ona określenie następujących czynników:

- 1/ siły- wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną
- 2/ słabości - wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną
- 3/ szanse - zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów
- 4/ zagrożenia - zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Analizy SWOT dokonano określając wskazane powyżej czynniki w odniesieniu do kwestii wskazanych w podrozdziale 3 jako problemy społeczne występujące na terenie gminy Świnna.

PROBLEM BEZROBOCIA

MOCNE STRONY

- możliwość uzyskania pomocy i porad dotyczących poszukiwania pracy u pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- promowanie kształcenia się jako czynnika zapobiegającego bezrobociu
- współpraca z Centrum Integracji Społecznej w Żywcu na rzecz pomocy osobom bezrobotnym
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu w zakresie ofert pracy oraz szkoleń

SŁABE STRONY

- niechęć osób bezrobotnych do podjęcia proponowanych ofert pracy
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych
- postępujący z czasem zanik motywacji do poszukiwania pracy.

SZANSE

- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu
- współpraca z agencjami zatrudnienia w przekazywaniu ofert pracy
- współpraca z Centrum Integracji Społecznej
- oferta działań mających na celu szkolenia zawodowe, podejmowanie samozatrudnienia

ZAGROŻENIA

- brak odpowiednich ofert pracy
- niskie stawki płacowe, podpisywanie z pracownikami umów o pracę tymczasową bądź umów zlecenia
- mały dostęp do doradców zawodowych
- brak na terenie gminy organizacji, czy też instytucji zajmującej się typowo pomocą osobom bezrobotnymi
- mała motywacja do podejmowania zatrudnienia wśród bezrobotnych

PROBLEM UBÓSTWA

MOCNE STRONY

- duży zakres pomocy osobom i rodzinom ubogim oferowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- zabezpieczenie środków finansowych na realizację w/w zadań
- realizacja programu pomocy żywnościowej FEPŻ
- podejmowanie działań na rzecz motywowania osób i rodzin do zmiany

SŁABE STRONY

- dziedziczenie ubóstwa w rodzinach
- zbyt duża akceptacja u osób ubogich sytuacji życiowej, brak motywacji do podnoszenia poziomu swojego życia
- długotrwały brak pracy i obniżenie statusu materialnego rodzin

SZANSE

- współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołem na rzecz walki z ubóstwem
- spadek poziomu bezrobocia, podjęcie zatrudnienia wpływa na podniesienie standardu życia i zmniejszenie ubóstwa
- podejmowanie współpracy z instytucjami rynku pracy (szkolenia, przekazywanie ofert pracy)
- realizacja programów skierowanych do rodzin z dziećmi, m.in. wypłata świadczeń wychowawczych, zasiłków rodzinnych , świadczeń Dobry Start

ZAGROŻENIA

- brak mieszkań socjalnych dla osób zagrożonych utratą własnego lokalu, np. ze względu na jego zły stan i brak środków na gruntowny remont
- narastanie zjawiska wyuczonej bezradności
- sezonowość ofert pracy, a co za tym idzie niestabilność finansowa

- wzrastające zadłużenie osób i rodzin

PROBLEM UZALEŻNIEŃ

MOCNE STRONY

- duży zakres oferowanego poradnictwa dla osób uzależnionych i ich rodzin zarówno na terenie gminy jak i powiatu
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc osobom uzależnionym
- prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących uzależnień

SŁABE STRONY

- zbyt mała współpraca rodzin i środowiska osób uzależnionych przy pracy z osobą uzależnioną
- mała motywacja osób uzależnionych do podjęcia leczenia i terapii
- mały dostęp do specjalistów prowadzących terapię dla dzieci i młodzieży z uzależnieniem

SZANSE

- współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz walki z uzależnieniami, wzrost oferty w tym zakresie
- wzrost świadomości społecznej dotyczącej traktowania uzależnienia jako problemu społecznego.

ZAGROŻENIA

- mała ilość miejsc w ośrodkach odwykowych
- zbyt długo ciągnące się procedury kierowania na leczenia przymusowe
- brak grup wsparcia dla osób wychodzących z uzależnienia i ich rodzin w środowisku lokalnym
- obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, a także problem uzależnień od narkotyków i dopalaczy, internetu wśród dzieci i młodzieży

KWESTIA DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZINY

MOCNE STRONY

- współpraca instytucji zajmujących się dziećmi i młodzieżą
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc dzieciom, np. na dożywianie, wyjazdy letnie
- wspieranie przez władze samorządowe inicjatyw podejmowanych na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży
- podejmowanie działań na rzecz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży

- współpraca z asystentem rodziny
- działania podejmowane na rzecz wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji wychowawczej
- realizacja programów skierowanych do rodzin z dziećmi, wypłata świadczeń m.in. zasiłków rodzinnych,
- działania profilaktyczne prowadzone przez placówki edukacyjne

SŁABE STRONY

- mała ilość organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zajmujących się pomocą skierowaną do dzieci i młodzieży
- mała oferta zajęć pozaszkolnych i organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży
- narastający problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży, zjawiska przemocy rówieśniczej

SZANSE

- prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach
- aktywność pedagogów i dyrektorów szkół w poszerzaniu oferty edukacyjnej szkoły
- dobre rozeznanie problemów występujących w rodzinach i wielokierunkowa praca socjalna
- realizacja programu wspierania rodziny

ZAGROŻENIA

- niedostateczny dostęp do instytucji zapewniających pomoc i wsparcie rodzinom borykającym się z problemami
- wzrost zjawisk wpływających na nie spełnianie przez rodziny ich funkcji tj. uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, rozłąka powodowana wyjazdami do pracy za granicą
- wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych wymagających wsparcia
- wzrost zjawiska hejtu i przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży
- zatracanie wartości rodziny i znaczenia przekazu pozytywnych wzorców w rodzinach
- zbyt duże skupienie rodziców na dobrach materialnych , pracy kosztem czasu poświęcanego dzieciom i młodzieży i budowaniu relacji rodzinnych

PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I STAROŚCI

MOCNE STRONY

- przepływ informacji między instytucjami dotyczących pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym
- organizacja dowozu osób niepełnosprawnych do miejsca nauki czy też rehabilitacji
- zapewnianie osobom starszym usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i kierowanie do domów pomocy społecznej

- pomoc kierowana do osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie korzystania ze środków PFRON, NFZ
- chęć pomocy sąsiedzkiej skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych

SŁABE STRONY

- izolacja społeczna osób niepełnosprawnych i starszych
- niewydolność rodzin w podejmowaniu opieki nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi
- brak działań samopomocowych wśród niepełnosprawnych i starszych

SZANSE

- organizowanie kampanii społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych
- wzrost liczby programów pomocowych skierowanych do osób niepełnosprawnych realizowanych przez powiat
- wzrost liczby programów krajowych skierowanych na pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym

ZAGROŻENIA

- brak odpowiedniej ilości placówek zajmujących się opieką nad osobami niepełnosprawnymi, zbyt długi okres oczekiwania na skierowanie do takich miejsc
- mała aktywność przy korzystaniu ze środków i programów
- wzrost liczby osób starszych i konieczność zabezpieczenia im opieki w środowisku lub pomocy instytucjonalnej

5. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.

Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych to instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym działaniem mieszkańców z danego terenu, które realizują zadania z zakresu polityki społecznej. Są to jednostki zarówno samorządowe jak i pozarządowe.

Podstawową instytucją zajmującą się realizacją polityki społecznej na terenie gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, ma on swoją siedzibę w Pewli Małej, zasięgiem działania obejmuje teren całej gminy. Zatrudnionych jest w nim 4 pracowników socjalnych, którzy realizują m.in. zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ale też udzielają szerokiego zakresu pomocy zarówno jeśli chodzi o poradnictwo, pracę socjalną czy też biorą udział w diagnozowaniu sytuacji osób ubiegających się o pomoc finansową w Ośrodku. Pracownicy ci stale podnoszą swoje kwalifikacje podejmując kształcenie, czy też uczestnicząc w szkoleniach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia także pracowników ds. świadczeń rodzinnych, gdyż od 2004 r. realizuje się w nim zadania z zakresu ustawy o świadczeniach

rodziny , świadczeń z funduszu alimentacyjnego , Karty Dużej Rodziny, a także wprowadzane okresowo programy wsparcia dla osób samotnych i rodzin.

Od maja 2014 r. ośrodek pomocy społecznej zatrudnia asystenta rodziny, który wspiera rodziny problemowe i niewydolne wychowawczo. Co roku ze wsparcia asystenta korzysta około 14 rodzin.

Na terenie gminy funkcjonuje 6 parafii kościoła rzymsko katolickiego. W każdej miejscowości działa klub sportowy oraz Ochotnicza Straż Pożarna, przy OSP Pewel Ślemieńska i Rychwałdek działają strażackie orkiestry dęte.

W każdym sołectwie funkcjonuje koło gospodyń wiejskich, przy kole w Przyłękowie działa zespół regionalny. Poza tym na terenie gminy działają zespoły regionalne dla dzieci :przy szkole w Pewli Ślemieńskiej Hajduki oraz Górolicki od Pewlicki w Pewli Małej.

Duży wkład w działania na rzecz kultury, sportu i turystyki ma Gminny Ośrodek Kultury mieszczący się w Świnnej. Organizuje on wiele imprez kulturalnych i sportowych dla wszystkich mieszkańców gminy.

Warto także wspomnieć o działalności Towarzystwa Aktywności Społecznej "Zwyczajni " Świnna, które realizuje różnorakie projekty skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych, propaguje on także ideę wolontariatu.

6. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY

Przy diagnozowaniu sytuacji społecznej i problemów społecznych występujących na terenie gminy Świnna korzystano ze źródeł własnych , informacji zgromadzonych w statystykach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnnej, a także informacji pozyskanych w ramach współpracy z innymi instytucjami i badaniach ankietowych.

Za główne problemy społeczne uznano ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, a wśród nich alkoholizm, poruszenie kwestii dzieci i rodziny oraz niepełnosprawności i starości.

Polityka społeczna gminy powinna zmierzać do ich rozwiązywania, w swych celach powinna zawrzeć działania na rzecz:

- poprawy sytuacji materialnej, bytowej, zaspokojenia podstawowych potrzeb osób ubogich,
- promocji zatrudnienia i pomocy w uzyskaniu pracy przez osoby bezrobotne, a także zabezpieczenie im pomocy finansowej na czas wychodzenia z sytuacji bezrobocia
- wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży oraz rodzin, z których pochodzą, zapobiegania skutkom ubóstwa rodzin odczuwanym przez dzieci poprzez np. organizację dożywiania oraz wsparcie rodzin w realizacji funkcji wychowawczej
- walki z uzależnieniami, w tym uzależnieniem alkoholowym, a pośrednio zapobiegając zjawisku przemocy
- wpierania osób niepełnosprawnych i starszych, poprawy ich społecznego funkcjonowania, promocji ich zatrudnienia.

CZEŚĆ III ZAŁOŻENIA STRATEGII

1. MISJA

GMINA ŚWINNA DZIAŁA NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA SWOICH MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIAJĄC IM WARUNKI DO ROZWOJU I WSPIERAJĄC PROCES ZASPOKAJANIA POTRZEB ŻYCIOWYCH ZWŁASZCZA PRZEZ GRUPY NAJSŁABSZE.

2. CELE STRATEGICZNE

Cele strategiczne sformułowane zostały w odniesieniu do konkretnych problemów społecznych.

1. **PROBLEM:**

Każda osoba powinna żyć w godnych warunkach, mając dostęp do środków i zasobów, które pozwolą jej zaspokoić własne potrzeby.

CEL STRATEGICZNY:

Zapobieganie pogłębianiu się zjawiska ubóstwa wśród mieszkańców gminy.

Cele szczegółowe:

- wspieranie rodzin w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb bytowych,
- zabezpieczanie środków finansowych na pomoc osobom żyjącym w ubóstwie,
- wspieranie osób i rodzin w pokonywaniu trudnej sytuacji i odzyskiwaniu zdolności do samodzielnego zaspokajania swoich potrzeb,
- zabezpieczenie lokali mieszkalnych dla osób ubogich zagrożonych utratą własnego lokalu.

Kierunki działania:

- kompleksowa pomoc osobom i rodzinom najuboższym w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej poprzez działania pracowników socjalnych, pomoc finansową i rzeczową,
- mobilizacja osób do aktywnego działania na rzecz pokonywania trudnej sytuacji i usamodzielnienia,
- zapobieganie patologiom społecznym prowadzącym do zubożenia poprzez programy profilaktyczne,
- pozyskanie lokalu mieszkalnego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2026-2030 .

Realizacja:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- władze samorządowe - Rada i Urząd Gminy Świnna

Partnerzy w realizacji działań:

- kościół , organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych.

Prognoza zmian :

- zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem,
- pozyskanie lokalu mieszkalnego.

2. PROBLEM:

Każda osoba zdolna do pracy powinna mieć możliwość podejmowania zatrudnienia odpowiednio do swoich umiejętności, aby w ten sposób gromadzić środki na zaspokojenie swoich potrzeb i w przyszłości po wejściu w wiek poprodukcyjny mieć zapewnione świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego. Zapobieganie bezrobociu jest powiązane z zapobieganiem zubożeniu, bezdomności i zagrożeniu wykluczeniem społecznym.

CEL STRATEGICZNY:

Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy przez promocję zatrudnienia i przedsiębiorczości.

Cele szczegółowe:

- promocja zatrudnienia, ułatwianie dostępu do ofert pracy i poradnictwa zawodowego,
- pomoc finansowa dla osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia,
- wspieranie przedsiębiorczości prywatnej i inicjatyw na rzecz samo zatrudnienia,
- wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Kierunki działania:

- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz promocji zatrudnienia, w tym z Powiatowym Urzędem Pracy, agencjami zatrudnienia,

- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem,
- współpraca z organizacjami zajmującymi się szkoleniem osób bezrobotnych,
- współpraca z Centrum Integracji Społecznej
- praca pracowników socjalnych z osobami bezrobotnymi, mobilizowanie ich do aktywnego poszukiwania i podejmowania zatrudnienia.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2026-2030

Realizacja:

- Rada i Urząd Gminy Świnna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy w realizacji działań:

- Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu, Centrum Integracji Społecznej w Żywcu, lokalni pracodawcy.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia,
- liczba osób objętych wsparciem Centrum Integracji Społecznej .

Prognoza zmian:

- spadek liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenie liczby osób zaktywizowanych, podejmujących zatrudnienie,
- zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych,
- wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

3. PROBLEM:

Problem uzależnienia, w tym alkoholowego jest ważnym problemem społecznym. Uzależnienie prowadzi do pogorszenia się sytuacji zdrowotnej i materialnej osoby uzależnionej. Negatywne skutki uzależnienia odczuwają także członkowie rodzin osób uzależnionych oraz ich najbliższe otoczenie. Prowadzi ono do wykluczenia społecznego osób i rodzin, a także wzrost natężenia zjawiska przemocy domowej.

CEL STRATEGICZNY:

Wsparcie osób i rodzin na rzecz wychodzenia z uzależnienia i usuwanie negatywnych jego skutków oraz realizacja programów profilaktycznych.

Cele szczegółowe:

- zapobieganie powstawaniu problemu uzależnienia,
- zmniejszanie skutków uzależnień na poziomie już istniejącym,
- zwiększanie oferty wsparcia i terapii dla osób uzależnionych w tym dzieci i młodzieży i ich rodzin
- zapobieganie zjawisku przemocy domowej.

Kierunki działań:

- wspieranie rodzin i osób uzależnionych w pokonywaniu problemu, poradnictwo i kierowanie do odpowiednich instytucji,
- praca socjalna pracowników GOPS z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym, motywowanie ich do współpracy na rzecz poprawy sytuacji,
- tworzenie grup wsparcia i wspieranie działań samopomocowych,
- wsparcie finansowe osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, zwłaszcza w czasie podejmowania leczenia, a także organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin alkoholowych,
- prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach,
- prowadzenie działań mających na celu zapobieganie przemocy domowej , stosowanie procedury Niebieska Karta.

Realizacja:

- Rada i Urząd Gminy Świnna
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- szkoły z terenu gminy Świnna
- Gminny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Świnna

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2026-2030.

Partnerzy w realizacji działań:

- Poradnia Leczenia Uzależnień w Żywcu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, Sąd Rejonowy w Żywcu, Punkt Konsultacyjny w Świnnej, ośrodki wsparcia, placówki służby zdrowia.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu m.in.alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej ,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Prognoza zmian:

- poszerzenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy domowej ,
- zmniejszenie skali przemocy domowej ,
- zwiększenie liczby osób objętych leczeniem uzależnienia,
- poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy .

4.PROBLEM :

Dzieci i młodzież wymagają szczególnego zainteresowania podmiotów odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej. Zapewnienie im odpowiednich warunków życia, rozwoju i edukacji powinno stanowić jeden z priorytetów działań podejmowanych w ramach polityki społecznej.

CEL STRATEGICZNY:

Wsparcie rodziny w realizacji funkcji, do jakich jako najmniejsza komórka społeczna została powołana, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zapewnienie dzieciom warunków do życia w poczuciu bezpieczeństwa i możliwości wszechstronnego rozwoju.

Cele szczegółowe:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do wszechstronnego rozwoju, zgodnie z ich potrzebami i przyjętymi normami,
- wspieranie rodzin w realizacji funkcji wychowawczej poprzez szeroki zakres poradnictwa,
- wsparcie finansowe rodzin, zwłaszcza zagrożonych ubóstwem i wielodzietnych.

Kierunki działania:

- praca socjalna z rodzinami niewydolnymi, działania pracowników socjalnych, asystenta rodziny, ale też kierowanie do odpowiednich instytucji świadczących pomoc w tym zakresie,
- współpraca pedagogów i nauczycieli z GOPS oraz z innymi instytucjami, podejmowanie współpracy z rodzicami,
- poszerzanie oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- realizacja programu dożywiania w szkołach,
- wsparcie finansowe rodzin i dzieci zagrożonych ubóstwem, zabezpieczenie środków finansowych na ten cel
- realizacja świadczeń skierowanych do rodzin, m.in. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.

Realizacja:

- Rada Gminy i Urząd Gminy Świnna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Ośrodek Kultury
- szkoły z terenu gminy
- parafie

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2026-2030.

Partnerzy w realizacji działań:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, Sąd Rejonowy w Żywcu, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Żywcu, szkoły ponadpodstawowe

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z pozalekcyjnych form spędzania czasu wolnego.

Prognoza zmian:

- spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- wzrost wiedzy w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenie dostępności do instytucji udzielających wsparcia,

- wzrost liczby dzieci i młodzieży korzystających z różnych form zajęć pozalekcyjnych.

5. PROBLEM:

Problem niepełnosprawności i starości staje się coraz ważniejszym problemem społecznym. Osoby niepełnosprawne i starsze nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć sobie zaspokojenia potrzeb, stąd konieczne jest wsparcie ze strony rodzin, środowiska lokalnego oraz instytucji i władz samorządowych.

CEL STRATEGICZNY:

Tworzenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, a także osób starszych, aby umożliwić im jak najpełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym.

Cele szczegółowe:

- podejmowanie działań na rzecz ograniczania skutków niepełnosprawności i starości,
- wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych w wypełnianiu ról społecznych, integracja ich za środowiskiem lokalnym,
- wspieranie rodzin z osobami niepełnosprawnymi i starszymi w wypełnianiu funkcji opiekuńczej,
- promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- wsparcie finansowe osób i rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, a także osób starszych.

Kierunki działania:

- praca socjalna prowadzona z osobami niepełnosprawnymi i starszymi, m.in. pomoc w kontaktach z instytucjami,
- organizowanie opieki i wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu zamieszkania,
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację usług wsparcia dla osób starszych, niepełnosprawnych w ramach programów rządowych
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy,
- organizowanie imprez integracyjnych, mających na celu integrację osób niepełnosprawnych i starszych ze środowiskiem lokalnym,
- zabezpieczenie środków finansowych na pomoc osobom i rodzinom dotkniętym niepełnosprawnością, a także osób starszych,
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
- podejmowanie działań na rzecz organizacji czasu wolnego osobom starszym.

Realizacja:

- Rada Gminy i Urząd Gminy Świnna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Ośrodek Zdrowia

- Rady Sołeckie

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2026-2030.

Partnerzy w realizacji działań:

- kościół, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu , Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gilowicach, Środowiskowy Dom Samopomocy w Pewli Wielkiej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Radziechowach, Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Żywcu, fundusz PFRON, placówki służby zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej,

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców gminy,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością z terenu gminy,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej i wsparcia w środowiskowym domu samopomocy,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Prognoza zmian :

- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienie jakości świadczonych usług,
- podniesienie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

3. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Zgodnie z art. 16 b ust.2 ustawy o pomocy społecznej strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna określać w swej treści ramy finansowe planowanych działań. Określając poszczególne cele strategii wskazano , że źródłem finansowania realizacji strategii będą m.in. środki z budżetu samorządowego i centralnego , fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki pozyskane w ramach programów skierowanych do poszczególnych grup np. osób starszych, niepełnosprawnych, środki pozyskane przez organizacje pozarządowe.

Po przeprowadzeniu kalkulacji kosztów ponoszonych na działania związane z realizacją celów zawartych w strategii określono szacunkowe ramy finansowe strategii. Ze względu na wielu realizatorów założeń strategii nie jest możliwe dokładne określenie ram finansowych. Prognozowany poziom wydatków określono na podstawie wydatków ponoszonych przez Gminę w zakresie zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej . W każdym kolejnym roku założono 5 % wzrost kosztów finansowania .

L.p	rok	Prognoza ram finansowych
1	2026	5 782 995,00 zł
2	2027	6 072 145,00 zł
3	2028	6 375 752,00 zł
4	2029	6 694 540,00 zł
5	2030	7 029 267,00 zł

4. MONITOROWANIE I WDRAŻANIE STRATEGII

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna podlegać monitoringowi i ewaluacji. Polega to na systematycznej ocenie prowadzonych działań oraz w razie potrzeby modyfikacji zakładanych celów i kierunków podejmowanych dla realizacji ich działań.

Elementem monitoringu strategii będzie przede wszystkim zespół powołany do jej realizacji, w skład którego mogą wejść Sekretarz Gminy, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez Wójta. Zespół wdrażający strategię powinien się zbierać co najmniej raz w roku i oceniać poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Z prowadzonych działań raz w roku sporządzane jest pisemne sprawozdanie. W przypadku konieczności dokonania zmian i aktualizacji w zapisach strategii Zespół monitorujący kieruje do Rady Gminy wnioski w tej sprawie.

Zakłada się, że przy monitoringu i ewaluacji z realizacji poszczególnych celów strategii wykorzystane zostaną dane gromadzone w dokumentach sprawozdawczych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pozyskane od innych instytucji tj. urząd pracy, urząd stanu cywilnego, zakład ubezpieczeń społecznych, placówki oświatowe.

Za koordynowanie działań związanych z wdrażaniem i monitorowaniem strategii odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej, który będzie podejmował

działania na rzecz osiągnięcia zamierzonych celów we współpracy z instytucjami wskazanymi jako partnerzy realizacji strategii.